

A promotional poster for the TV series 'Sherlock Holmes'. The top half features a close-up of Sherlock Holmes, played by Benedict Cumberbatch, with his characteristic wild, curly hair and a dark coat. He is holding a pipe to his lips and looking thoughtfully to the side. The background is a sepia-toned silhouette of the London skyline, including the Houses of Parliament and the Elizabeth Tower (Big Ben).

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

3x

SHERLOCK HOLMES

**SKANDÁL V ČECHÁCH
PES BASKERVILLSKÝ
POSLEDNÍ PŘÍPAD**

PŮVODNÍ PŘEDLOHA KULTOVNÍ TELEVIZNÍ SÉRIE BBC

ARTHUR CONAN DOYLE

3x

SHERLOCK HOLMES

OBSAH

SKANDÁL V ČECHÁCH	7
PES BASKERVILLSKÝ	47
POSLEDNÍ PŘÍPAD	309

SKANDÁL V ČECHÁCH

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, s. r. o., 2012
Translation © Zora Wolfová, 1971, 2012
Cover Photo © ISIFA/Splash News/Eagle Eyes

ISBN 978-80-7388-700-1

I.

Lrena Adlerová vždycky zůstane pro Sherlocka Holmese ženou všech žen. Jen málokdy jsem ho slyšel, že by o ní byl promluvil jinými slovy. Všechny ostatní ženy před ní v jeho očích blednou a ustupují daleko do pozadí. Ne snad, že by k ní cítil něco jako lásku. Jakýkoli cit, zejména láska, se jeho chladnému, přesnému a obdivuhodně vyváženému myšlení přímo příčí. Sherlock Holmes je podle mého soudu nejdokonalejším myslícím a pozorovacím strojem, jaký svět kdy poznal, ale coby milenec by se ukázal v docela falešném světle. O něžnějších citech nikdy nemluví, leda s pohrdáním a úšklebkem. Jako pozorovatel si jich nesmírně cení – mohou se výtečně hodit k odhalování záhadných lidských činů a jejich motivů. Kdyby však tento člověk, zvyklý všechno rozumově rozebírat, vpustil do svého jemného a přesně seřízeného uvažování něco

tak cizorodého, dal by tím pouze průchod rušivým prvkům, které by ještě mohly uvrhnout v pochybnost vše, k čemu svým myšlením dospěl. Písek v jemném přístroji či prasklina v některé ze silných čoček, které sám užívá, by nemohly způsobit větší škodu než prudký cit v povaze, jako je jeho. Jedna žena však pro něj přece jen existovala, jen jedna jediná, a to Irena Adlerová, žena pochybné a sporné pověsti.

V poslední době jsem se s Holmesem vídal málokdy. Mé manželství nás trochu oddálilo. Byl jsem velice šťasten a jako každý, kdo je poprvé pánem vlastní domácnosti, natolik zaujat rodinnými zájmy, že jsem na nic jiného neměl pomýšlení, zatímco Holmes, který celou svou bohémskou duší nenáviděl jakoukoli společnost, přebýval dále v našem starém domě na Baker Street, ponořen do svých starých knih a týden co týden stravován střídavě kokainem a vlastní ctižádostí, žil opojen drogami a pak zase nepřekonatelnou energií své zvědavé povahy. Stále ho ještě hluboce přitahovalo studium zločinu a vynakládal všechnu svou nesmírnou inteligenci a mimořádné pozorovací schopnosti na vypátrání stop a vyjasnění záhad, které již policie považovala za beznadějně a vzdala se jejich řešení. Čas od času jsem se doslechl něco neurčitého o jeho činnosti – jak ho pozvali do Oděsy, když se vyšetřoval případ Trepofovy vraždy, jak odhalil tajemství neobyčejné tragédie bratrů Atkinsonových v Trincomalee a konečně jak se diskrétně a úspěšně zhostil poslání, jímž ho pověřila holandská královská rodina. Kromě těchto náznaků jeho činnosti, o které

jsem se musel dělit se všemi čtenáři novin, jsem však o svém bývalém příteli a druhovi věděl jen pramálo.

Jednoho večera – bylo to 20. března roku 1888 – jsem se vracel z návštěvy u pacienta (neboť jsem se začal znovu věnovat lékařské praxi) a tu mě cesta zavedla do Baker Street. A když jsem tak krácel kolem těch nezapomenutelných dveří, které pro mne vždy budou spojeny s dobou mých námluv a s temnými událostmi Studie v šarlatové, zmocnila se mne touha promluvit znovu s Holmesem a dovědět se, jak využívá svých geniálních schopností. Jeho pokoje byly jasně osvětleny, a když jsem pohlédl nahoru, spatřil jsem dokonce jeho vysokou štíhlou postavu, jak přešla dvakrát coby temná silueta za žaluzií. Holmes přecházel rychle a dychtivě po pokoji, s hlavou skloněnou na prsa a s rukama sepjatýma za zády, a já, protože jsem znal každé hnutí jeho mysli a každou jeho zvyklost, vyčetl z jeho chování a rozpoložení vše. Sherlock Holmes opět pracuje. Vynořil se ze svých narkotických snů a vrhl se po stopě nějakého nového problému. Zazvonil jsem a byl jsem uveden do pokoje, který jsem kdysi s Holmesem sdílel.

Sherlock Holmes se nikterak nerozplýval nadšením, když mě viděl. Málokdy dával najevo radost, ale myslím, že ho můj příchod potěšil. Neřekl téměř ani slovo, ale laskavě se na mne podíval, pokynul mi, abych se posadil do křesla, přisunul mi krabici s doutníky a ukázal na skříňku s lihovinami a sodou v rohu pokoje. Pak se zastavil před krbem a zahleděl se na mne svým zvláštním hloubavým pohledem.

„Manželství vám svědčí,“ poznamenal. „Řekl bych, Watsone, že jste od doby, co jsem vás neviděl, přibral sedm a půl libry.“

„Sedm,“ odpověděl jsem.

„Vskutku, řekl bych, že o něco víc. Aspoň o maličko víc, Watsone. A jak vidím, vrátil jste se ke své práci. Ani jste mi neprozradil, že se zas chcete dát zapřáhnout.“

„Tak jak to tedy víte?“

„Vidím to, a umím si to přece vydedukovat. Jakkap bych jinak poznal, že jste nedávno pořádně zmokl a že máte velice neobratnou a ledabylou služebnou?“

„Milý Holmesi,“ řekl jsem, „tohle už je přespříliš. Kdybyste byl žil před několika staletími, určitě by vás tehdy upálili. Skutečně jsem si ve čtvrtek vyšel na procházku po venkově a vrátil se strašlivě promáčený a zablácený, ale převlékl jsem se, a nechápu proto, z čeho jste to vyvodil. Pokud jde o Marii Janu, je vskutku nenapravitelná a manželka jí už dala výpověď, ale opět nechápu, jak jste to poznal.“

Sherlock Holmes se potichu zasmál a mnul si štíhlé neklidné ruce.

„To je přece naprosto jednoduché,“ řekl. „Stačí se podívat a vidím, že máte na vnitřní straně levé boty, zrovna tam, kde ji ozařuje oheň, poškrábanou kůži do šesti téměř souběžných rýh. Bezpochyby je způsobil někdo, kdo velmi ledabyle přejížděl kartáčem po krajích podrážky, aby z ní očistil bláto. Z toho, jak jistě chápete, mohu vyvozovat dvojí – že jste si vyšel za pěkné sloty ven a že máte doma zvláště odstrašující exemplář ni-

čitelky bot, jaký se mezi londýnským služebnictvem hned tak nenajde. Pokud jde o vaši praxi, musel bych skutečně být velmi hloupý, abych nepoznal na gentlemanovi, který ke mně přijde prosycen vůní jodoformu, na pravém ukazováčku má černou skvrnu po dusičnanu stříbrném a po jedné straně cylindru vypouklinu svědčící o tom, jak si tu schovává stetoskop, že patří k činným představitelům lékařského povolání.“

Musel jsem se zasmát, jak snadno dokáže vysvětlit postup svého uvažování. „Když poslouchám vaše argumenty,“ poznamenal jsem, „připadá mi všechno až směšně jednoduché a jsem přesvědčen, že bych na to snadno přišel sám, ale kdykoliv začnete znovu cokoli vyvozovat, jsem dočista ztracen, dokud mi svůj postup neobjasníte. A přece věřím, že nemám o nic horší zrak než vy.“

„Jistěže,“ odvětil, zapálil si cigaretu a usedl do svého křesla. „Vidíte dobře, ale nemáte onu všímavost. A v tom tkví veliký rozdíl. Tak například jste viděl často schody, které vedou do haly k tomuto pokoji.“

„Velmi často.“

„Jak často?“

„Asi stokrát.“

„A kolik jich tedy je?“

„Kolik? Nemám tušení.“

„Přesně tak! Nevšiml jste si. A přece jste je viděl. O tom právě mluvím. Já ovšem vím, že těch schodů je sedmnáct, protože jsem je nejen viděl, ale také si jich všiml. Mimochodem,

zajímáte se přece o podobné problémy, a byl jste dokonce tak laskav, že jste několik mých menších zkušeností zaznamenal, takže si možná se zájmem přečtete tento dopis.“ Hodil mi arch silného narůžovělého dopisního papíru, který měl rozložen na stole. „Přišel poslední poštou,“ řekl. „Přečtete jej nahlas.“

Dopis nebyl datován ani podepsán a neměl žádnou zpáteční adresu.

„Dnes večer ve tři čtvrtě na osm,“ stálo v něm, „vás navštíví pán, který se s vámi chce poradit o jisté, pro něho velmi důležité záležitosti. Svými nedávnými službami jednomu z královských dvorů Evropy jste se osvědčil jako člověk, jemuž lze s plnou důvěrou svěřit i záležitosti téměř nedocenitelného významu. Tato zpráva o vás obdržena ze všech požádaných míst. Buďte v uvedené hodinu ve svém pokoji a nemějte svému návštěvníkovi za zlé, přijde-li v masce.“

„To je skutečně záhada,“ poznamenal jsem. „Co myslíte, že to má znamenat?“

„Nemám ještě žádné informace. A není větší chyba než vytvářet si teorie, dokud neznáme fakta. Člověk pak začne nevědomky údaje upravovat tak, aby vyhovovaly jeho teorii, místo aby si vytvořil teorii, která by odpovídala faktům. Ale mně teď jde o ten dopis. Co jste z něho vyvodil?“

Pozorně jsem si prohlédl písmo i papír, na němž byl dopis psán.

„Psal jej zřejmě zámožný člověk,“ poznamenal jsem ve snaze napodobit postupy svého přítele. „Balíček takového papíru nedostanete levněji než za půlkorunu. Je až nezvykle silný a tuhý.“

„Nezvykle – tím jste to opravdu vystihl,“ přisvědčil Holmes. „Není to totiž vůbec anglický papír. Přidržte si jej proti světlu.“

Učinil jsem tak a povšiml si, že do struktury papíru je jakoby vetkáno velké *E* spolu s malým *g* a *p*, a velké *G* spolu s malým *t*.

„Co z toho usuzujete?“ optal se mne Holmes.

„Zřejmě jde o jméno výrobce, či spíše o jeho monogram.“

„Naprosto ne. Velké *G* spolu s malým *t* znamená Gesellschaft, což je německy společnost. Je to obvyklá značka, jako třeba spol. *P* znamená samozřejmě papír. Podívejme se do našeho Kontinentálního věstníku.“ Sundal z police těžký hnědý svazek. „Eglow, Eglonitz – tady je to – Egria – Cheb. Německé město v Čechách, nedaleko Karlových Varů. Známe tím, že zde zemřel Valdštejn, a dále četnými sklárnami a papírnami. Ha, ha, příteli, a copak z toho vyplývá?“ Oči mu zářily a z cigarety stoupal mohutný vítězoslavný oblak modrého kouře.

„Že byl papír vyroben v Čechách,“ řekl jsem.

„Jistěže. A že dopis psal Němec. Povšimněte si podivně stavěné věty: Tato zpráva o vás obdržena ze všech požadovaných míst. Něco takového by Francouz nebo Rus nikdy nenapsal. Jen Němec dokáže tak bezohledně nakládat se slovesy. Zbývá proto už jenom zjistit, co asi od nás chce ten Němec, který píše na českém papíru, a než by ukázal obličej, raději nosí masku. Ale nemyslím-li se, právě přijíždí a jistě rozptýlí naše pochybnosti.“

Ještě nedomluvil, a již se ozval ostrý klapot koňských podkov, o obrubu chodníku zaskřípěla kola a vzápětí někdo prudce zatahal za zvonec. Holmes si hvízdal.

„Podle zvuku to vypadá na dvojspřeží,“ řekl. „Ano,“ pokračoval, když pohlédl z okna. „Elegantní malý kočár a pár nejkrásnějších koní, jaké jste kdy viděl. Jeden má cenu sto padesáti guinejí. I kdyby to neměl být zvlášť zajímavý případ, jsou v něm peníze, Watsone.“

„Snad bych měl raději jít, Holmesi.“

„Ani nápad, doktore. Jenom zůstaňte. Jsem bez svého Boswella dočista ztracen. A tohle vypadá slibně. Byla by škoda nechat si něco takového ujít.“

„Ale co váš klient –“

„S tím si hlavu nelamte. Možná že budu potřebovat vaši pomoc a on také. Ale už přichází. Sedněte si taky do křesla, doktore, a co nejpozorněji nás poslouchejte.“

Pomalé těžké kroky, které bylo ještě před chvílí slyšet na schodech a v předsíni, se teď zastavily těsně za dveřmi. A vzápětí se ozvalo hlasité panovačné zaklepaní.

„Dále,“ zvolal Holmes.

Vstoupil muž, který měřil jistě přinejmenším šest stop a šest palců a hrud, paže i nohy měl jako Herkules. Oblečen byl bohatě, avšak s takovou nákladností, že by se v Anglii pokládala téměř za nevkus. Rukávy a přednice dvojřadového kabátce měl zdobené těžkými pásy astrachánu a přes ramena přehozenou temně modrou pláštěnkou, lemovanou ohnivě

rudým hedvábím a zapnutou u krku broží z jediného oslnivě zářícího berylu. Dojem barbarského přepychu, který vyzařoval z celého jeho vzezření, završovaly vysoké boty sahající mu až do půli stehen a nahoře lemované hustou hnědou kožešinou. V ruce měl klobouk s širokou krempou a horní část obličeje až po lícni kosti byla zakryta černou maskou, kterou si zřejmě právě nasadil, protože ještě když vstupoval, měl ruku zdviženou k obličeji. Soudě z dolní části obličeje to byl zřejmě muž silné povahy, s tlustým převislým rtem a dlouhou rovnou bradou, která naznačovala rozhodnost hraničící až s umíněností.

„Dostal jste můj dopis?“ zeptal se hlubokým drsným hlasem, z něhož byl zřetelně patrný německý přízvuk. „Psal jsem vám, že přijdu.“ Díval se na nás, z jednoho na druhého, jako by nevěděl, koho oslovit.

„Posadte se, prosím,“ řekl Holmes. „To je můj přítel a spolupracovník doktor Watson, který mi občas laskavě s mými případy pomůže. S kým mám tu čest mluvit?“

„Jsem český šlechtic a můžete mne oslovovat hrabě von Kramm. Předpokládám, že tento gentleman a váš přítel je natolik čestný a diskrétní, abych mu mohl svěřit i mimořádně důležitou záležitost. Jinak bych s vámi mluvil raději o samotě.“

Vstal jsem a chtěl jsem odejít, ale Holmes mě uchopil za zápěstí a posadil zpátky do křesla. „Buď budete jednat s námi oběma, anebo s žádným,“ řekl. „Před tímto gentlemanem můžete říci vše, co byste hodlal svěřit mně.“

Hrabě pokrčil mohutnými rameny. „Nezbývá mi tedy než začít tím,“ řekl, „že vás oba požádám, abyste to, co vám povím, podrželi dva roky v naprosté tajnosti, neboť teprve po uplynutí této doby ztratí celá záležitost na významu. Zatím je však ještě natolik závažná, až lze bez přehánění říci, že by mohla ovlivnit celé evropské dějiny.“

„Slibuji,“ řekl Holmes.

„Já rovněž,“ dodal jsem.

„Omluvíte mne, doufám, že přicházím v masce,“ pokračoval náš podivný návštěvník. „Posílá mne za vámi osoba na nejvyšší vznešeného rodu, která si nepřeje, aby byl její posel poznán, a musím se vám hned zpočátku přiznat, že titul, jímž jsem se vám představil, mi tak docela nenáleží.“

„Toho jsem si byl vědom,“ řekl Holmes suše.

„Jde o velice delikátní záležitost a je třeba všemi prostředky zabránit aféře, z níž by se mohl rozrůst skandál a vážně ohrozit jednu z evropských královských rodin. Abych mluvil přímo, věc se dotýká vznešeného domu Ormsteinů, dědičných králů české země.“

„I toho jsem si byl vědom,“ zamumlal Holmes, usadil se ve své pohovce a zavřel oči.

Náš návštěvník pohlédl se zřejmým překvapením na muže, který se tu tak malátně a lenivě rozvaloval, a přitom mu zřejmě byl vyličen jako nejpronikavější myslitel a nejenergičtější detektiv Evropy. Holmes otevřel pomalu oči a netrpělivě se zadíval na svého obrovského klienta.

„Kdyby nám Vaše Veličenstvo laskavě vysvětlilo celý případ, mohl bych mu spíše poradit,“ poznamenal.

Host vyskočil z křesla a v neovladatelném rozčilení začal přecházet po pokoji. A pak, jako by již nevěděl, co dál, strhl si masku z obličeje a mrštil jí o zem. „Uhodl jste,“ zvolal. „Jsem král. Proč bych to vlastně měl tajit?“

„Vskutku, proč?“ zamumlal Holmes. „Vaše Veličenstvo neproneslo ještě ani slovo a již jsem věděl, že mám před sebou Wilhelma Gottsreicha Sigismonda z Ormsteinů, velkovévodu z Cassel-Falsteinu a dědičného krále české země.“

„Zajisté ovšem chápete,“ řekl náš podivný návštěvník, znovu se posadil a přejel si rukou po vysokém bílém čele, „zajisté chápete, že nejsem naprosto zvyklý projednávat něco takového osobně. Jde však o záležitost natolik choulostivou, že svěřit ji komukoli jinému by znamenalo vydat se úplně do jeho moci. Přijel jsem proto z Prahy inkognito, abych se s vámi poradil.“

„Tak se, prosím, radte,“ řekl Holmes a znovu zavřel oči.

„Stručně řečeno, jde o toto: když jsem pobýval asi před pěti lety delší dobu ve Varšavě, seznámil jsem se se známou dobrodružkou Irenou Adlerovou. To jméno jistě znáte.“

„Podívejte se laskavě do naší kartotéky, doktore,“ zamumlal Holmes, aniž otevřel oči. Po řadu let si systematicky shromažďoval všechny údaje o nejrůznějších lidech a věcech, takže by se stěží našel předmět či osoba, o níž by obratem ruky nedokázal poskytnout informaci. V tomto případě jsem našel životopis dotyčné dámy vtěsnaný mezi zápisky o jistém židov-

ském rabínovi a jednom námořním kapitánovi, který sepsal monografii o rybách mořských hlubin.

„Ukažte,“ řekl Holmes. „Hm, hm! Narodena na New Jersey v roce 1858. Kontraalt – no prosím! La Scala – hm! Primadona císařské varšavské opery – to už něco znamená! Vzdala se operní dráhy – podívejme! A žije v Londýně – samozřejmě. Pokud si mohu domyslet, Vaše Veličenstvo se s touto dámou sblížilo, napsalo jí několik kompromitujících dopisů a nyní by je rádo dostalo zpátky.“

„Přesně tak. Ale jak jste –“

„Došlo k tajnému sňatku?“

„Ne.“

„Má od vás nějaké právní spisy nebo ověření?“

„Nic takového.“

„Pak Vaše Veličenstvo nechápu. Kdyby ta mladá dáma chtěla využít vašich dopisů k vydírání či jiným účelům, jak potom prokáže, že jsou pravé?“

„Podle písma.“

„Pchá. To se dá prohlásit za napodobeninu.“

„Jsou na mém soukromém papíru.“

„Může být ukradený.“

„S mou vlastní pečeti.“

„Ta se dá padělat.“

„A s fotografií.“

„Tu mohla koupit.“

„Jenže na té fotografii jsme oba.“

„Probůh! To je ovšem zlé. Vaše Veličenstvo se vskutku dopustilo krajní neopatrnosti.“

„Byl jsem šílený – jak smyslů zbavený.“

„Dostal jste se do velmi kompromitující situace.“

„Tehdy jsem byl ještě jen korunním princem. A byl jsem mladý. I teď je mi teprve třicet.“

„Tu fotografii musíme získat zpátky.“

„Snažili jsme se o to, leč marně.“

„Vaše Veličenstvo nesmí litovat peněz. Musí tu fotografii koupit.“

„Jenže ona ji neprodá.“

„Tak tedy ukrást.“

„O to jsme se pokoušeli již pětkrát. Dvakrát jsem podplatil lupiče, aby vnikli do jejího domu. Jednou jsme jí sebrali na jejích cestách zavazadlo. Dvakrát byla přepadena. Ale všechno bezvýsledně.“

„Po fotografii ani památky?“

„Ani stopy.“

Holmes se zasmál. „To je docela zábavný problémek,“ řekl.

„Pro mne je ale velmi vážný,“ ohradil se král vyčítavě.

„Skutečně, velmi vážný. A co chce ta dáma s vaší fotografií podniknout?“

„Chce mne zničit.“

„Ale jak?“

„Mám se zanedlouho ženit.“

„O tom jsem se doslechl.“

„Mám si vzít Klotildu Lochmanovou ze Saxe-Meningenu, druhou dceru skandinávského krále. Snad je vám známo, jak přísných zásad je její rodina. Princezna sama je ztělesněná ušlechtilost. Stačil by jediný stín podezření o mém chování a všechno je zmařeno.“

„A Irena Adlerová?“

„Vyhróžuje, že jim fotografii pošle. A jistě to udělá. O tom jsem přesvědčen. Vy ji neznáte, ale ta žena má přímo ocelovou vůli. Tvář má nejkrásnější z žen, ale hlavu nejrozhodnějšího muže. Udělá všechno, aby mi překazila sňatek s jinou ženou – všechno na světě.“

„A víte jistě, že tu fotografii již neposlala?“

„Naprosto jistě.“

„Ale jak to?“

„Protože prohlásila, že ji odešla v den, kdy bude zasnoubení veřejně oznámeno. A to má být v pondělí.“

„Pak máme ještě tři dny času,“ řekl Holmes a zívá. „A to je veliké štěstí, protože se musím ještě postarat asi o dvě dost důležité věci. Vaše Veličenstvo se zřejmě zatím pozdrží v Londýně.“

„Jistěže. Najdete mne v Langhamu pod jménem hrabě von Kramm.“

„Dám vám tedy vědět dopisem, jak pokračujeme.“

„Prosím vás, budu velmi netrpělivě čekat.“

„A pokud jde o peníze?“

„Máte carte blanche.“¹

¹ plná moc, též ve smyslu „máte volnou ruku“; pozn. red.

„Úplně?“

„Dal bych vám za tu fotografii jednu z provincií svého království.“

„A pokud jde o nejbližší výdaje?“

Král vytáhl zpod svého pláště těžký jelenicový váček a položil jej na stůl.

„Je to tři sta liber ve zlatě a sedm set v bankovkách,“ řekl.

Holmes mu spěšně napsal potvrzení na arch svého dopisního papíru a podal mu je.

„A adresa mademoiselle?“ zeptal se.

„Briony Lodge, Serpentine Avenue, St. John's Wood.“

Holmes si adresu poznamenal. „A ještě na něco bych se chtěl zeptat,“ řekl. „Je fotografie většího formátu?“

„Ano.“

„Pak dobrou noc, Vaše Veličenstvo, a věřím, že pro vás budu mít brzy dobrou zprávu. A dobrou noc, Watsone,“ dodal, když kola královského kočáru odhrčela ulicí. „Kdybyste se tu zítra laskavě ve tři odpoledne stavil, rád bych si s vámi o této záležitosti pohovořil.“

II.

Přesně ve tři hodiny jsem se dostavil do Baker Street, ale Holmes se ještě nevrátil. Hospodyně mi oznámila, že odešel krátce po osmé ráno. Přesto jsem se však usadil u krbu, rozhodnut vyčkat, i kdyby se zdržel sebedéle. Již teď mě jeho pátrání nesmírně zajímalo, neboť případ nebyl sice zdaleka obestřen takovou zločestností a záhadností jako dva zločiny, o nichž jsem psal při jiné příležitosti, ale již sama jeho povaha a klientovo vysoké postavení mu dodávaly zvláštní osobitosti. I kdybych si však byl odmyslel, o jaký případ jde, bylo v mistrovském uchopení a pronikavém uvažování, s jakým se ho můj přítel ujal, cosi tak jedinečného, že jsem přímo s potěšením studoval systém jeho práce a rychlé, sotva postižitelné metody, jimiž dokázal rozuzlit i nejsložitější záhady. A natolik jsem byl zvyklý, že se mu vždycky všechno podaří, až mi ani na mysl nepřišlo, že by se mohl setkat s nezdarem.

Byly už skoro čtyři, když se dveře otevřely a do pokoje vstoupil očividně opilý, zanedbaný a zarostlý vozka, celý brunátný v obličejí a oblečený do jakýchsi podivných hadrů. Zvykl jsem si už sice, jak obdivuhodně se můj přítel dokáže převlékat, ale přece jen jsem se na něj musel třikrát podívat, než jsem skutečně uvěřil, že je to on. Kývl na mě a zmizel v ložnici, odkud se za chvíli vynořil v tvídovém obleku a upravený jako vždy. Zastrčil si ruce do kapes, natáhl nohy ke krbu a chvíli se od srdce smál.

„Je to všechno vážně k popukání,“ zvolal, div se nezalkl, a smál se dál, až se musel opřít v křesle a chvíli tam bezvládně ležel.

„Co se děje?“

„Ani nevíte, jak je to všechno k smíchu. Určitě byste neuhodl, jak jsem strávil dnešní dopoledne a co z toho vzešlo.“

„Nemám představu. Ale řekl bych, že jste se snažil vysledovat zvyklosti slečny Ireny Adlerové a snad i pozoroval její dům.“

„Přesně tak, jen v trochu neobvyklém pořadí. Ale hned vám všechno vypovím. Z domu jsem odešel ráno chvíli po osmé přestrojen za nezaměstnaného vozku. Kočí jsou k sobě ohromně solidární a přátelští. Jak jste jedním z nich, řeknou vám všechno na světě. Briony Lodge jsem našel brzy. Je to překrásná jednopatrová vilka se zahradou, ale s průčelím postaveným přímo do ulice. Na dveřích má speciální zámek. Po pravé straně je velký, pěkně zařízený pokoj s širokými okny sahajícími skoro až k podlaze a zajištěnými těmi nesmyslnými anglickými záklopkami, které otevře i malé dítě. Dál už tam nebylo nic

zvláštního, až na to, že po střeše kočárovny se dalo přelézt až k okénku do chodby. Chvíli jsem kolem ní chodil a prohlížel si ji ze všech stran, ale na nic pozoruhodného jsem nepřišel.

Toulal jsem se pak ulicí a zjistil, jak jsem ostatně také předpokládal, že kolem jedné zahradní zdi vede cesta k několika stájím. Pomohl jsem podkoním vyhřebelcovat koně a výměnou jsem dostal dvoupenci, sklenici piva říznutého rumem, trochu řezaného tabáku – sotva tak dvakrát do dýmky – a všechny informace o slečně Adlerové, co jsem si jenom mohl přát, nemluvě o šesti dalších lidech ze sousedství, kteří mě ani za mák nezajímali, ale stejně jsem musel vyslechnout jejich životopisy.“

„Ale co Irena Adlerová?“ zeptal jsem se.

„Popletla hlavu všem mužům v okolí. Je to nejkrásnější ženské stvoření pod sluncem. Tak mi to aspoň prozradili chlapi z koníren na Serpentine Avenue. Žije docela klidně, zpívá na koncertech a den co den v pět odpoledne vyjíždí kočárem a vrací se k večeři přesně v sedm. Jinak opouští dům málokdy, ledaže by někde zpívala. Navštěvuje ji pouze jeden muž, ale zato hodně často. Je tmavovlasý, velmi hezký, okouzujícího vystupování a přichází alespoň jednou, někdy i dvakrát denně. Je to pan Godfrey Norton z Inner Temple. Aspoň vidíte, co je to za výhodu, když člověk pořádně vyzpovídá kočí. Kolikrát ho prý už vezli domů a vědí o něm první poslední. Nejdřív jsem vyslechl všechno, co mi jen mohli povědět, a pak jsem se prošel ještě jednou kolem Briony Lodge a přemýšlel, jak postupovat.“

Ten Godfrey Norton hraje v celé záležitosti jistě významnou roli. Je to advokát. A už to zní hrozivě. Jaký je mezi nimi vztah a proč ji asi denně navštěvuje? Je slečna Adlerová jeho klientka, přítelkyně, nebo milenka? Je-li Godfrey Norton jejím zástupcem, svěřila mu pravděpodobně fotografii do úschovy. Jsou-li však milenci, není to příliš pravděpodobné. Na řešení této otázky záviselo mé rozhodnutí, mám-li se soustředit dále na Briony Lodge, nebo se trochu věnovat pokojům dotyčného pána v Temple. Byl to choulostivý problém a ještě více rozšiřoval pole mého pátrání. Obávám se, že vás těmi podrobnostmi nudím, ale rád bych, abyste poznal všechny mé drobné nesnáze a pochopil tak celou situaci.“

„Poslouchám vás velmi pozorně,“ řekl jsem.

„Pořád ještě jsem o tom uvažoval, když tu k Briony Lodge zabočil fiakr a z něj vyskočil jakýsi gentleman. Byl nápadně hezký, tmavovlasý, s orlím nosem a vousy, a bezpochyby šlo o pána, o němž jsem už tolik slyšel. Zřejmě měl velice naspěch, křikl na drožkáře, ať počká, a kolem služebné, která mu otevřela, se přehnal s takovou samozřejmostí, že bylo vidět, že je tu jako doma.“

Zdržel se v domě asi půl hodiny a chvílemi jsem ho zahlédl okny obývacího pokoje, jak rázuje sem a tam po místnosti, vzrušeně cosi říká a gestikuluje. Za chvíli vyběhl a vypadal ještě uspěchaněji než předtím. Když nastupoval do drožky, vytáhl z kapsy zlaté hodinky a ustaraně se na ně zadíval. ‚Jeďte co nejrychleji!‘ zvolal, ‚nejdřív ke Grossovi a Henkeymu na Re-

gent Street a potom do kostela svaté Moniky na Edgware Road. Jestli to stihnete za dvacet minut, dostanete půl guineje.‘

Odjeli a já právě uvažoval, jestli bych se neměl pustit za nimi, když vtom na cestu před vilou vyrazil pěkný krytý landaur s kočím, který měl ještě nedopnutý kabát, kravatu za uchem a všechny řemeny od postrojů mu volně visely v přezkách. Ještě nestačil ani zastavit, když z haly vyběhla Irena Adlerová a naskočila rovnou do kočáru. Sotva jsem ji v té chvíli zahlédl, ale vypadala skutečně velkolepě a obličej měla tak krásný, že by pro něj leckterý muž byl ochoten zemřít.

„Do kostela svaté Moniky, Johne,“ zvolala, „a jestli to stihneš za dvacet minut, dostaneš půl sovereignu.“

Něco tak lákavého jsem si nemohl nechat ujít, Watsone. Právě jsem se rozmýšlel, mám-li se do kostela rozběhnout po svých, nebo se přikrčit za jejím landaurem, když tu do ulice vjela drožka. Drožkář se sice podíval na tak otrhaného zákazníka trochu pochybovačně, ale než stačil něco namítnout, už jsem naskočil. „Do kostela svaté Moniky,“ řekl jsem mu, „a jestli to stihnete za dvacet minut, dostanete půl sovereignu.“ Bylo za pětadvacet minut dvanáct a samozřejmě jsem už chápal, co se chystá.

Má drožka ujížděla jako o závod. V životě jsem se asi tak nešval, ale stejně tam ti dva dorazili přede mnou. Když jsem dojel ke kostelu, stál fiakr i landaur se zpěněnými koňmi před vchodem. Zaplatil jsem drožkáři a vběhl dovnitř. V kostele nebylo živé duše, až na dvojici, za níž jsem se sem tak hnál, a slavnostně oděného kněze, který se s nimi zřejmě o něčem

dohadoval. Stáli všichni tři v jedné skupince před oltářem. Procházel jsem pomalu chrámovou lodí jako člověk, který nemá právě co dělat a zašel si jen tak do kostela. Pojednou se ke mně k mému překvapení ti tři u oltáře otočili a Godfrey Norton se ke mně rozběhl, co mu jen nohy stačily.

„Sláva bohu!“ zvolal. „Vás jsme tu právě potřebovali! Pojdte! Honem!“

„O co jde?“ zeptal jsem se.

„Pospěšte si, člověče, máme ještě tři minuty, jinak to nebude legální.“

Skoro mě dovlékł k oltáři, a než jsem si stačil uvědomit, kde jsem, už jsem odpovídal na otázky, jak mi Norton šeptem napovídal, a zaručoval se za něco, o čem jsem neměl ani po-
nětí – prostě pomáhal jsem k právnímu spojení slečny Ireny Adlerové a pana Godfreyho Nortona. Než jsem se nadál, bylo už po všem, z jedné strany mi děkoval ten gentleman, z druhé dáma a zepředu se na mě blahovolně usmíval kněz. Jakživ jsem se neocitl v nemožnější situaci a ještě před chvilkou jsem se div neusmál, když jsem si to všechno vybavil. Sňatku bránil zřejmě nějaký formální háček a kněz naprosto odmítal dvojici oddat, dokud si neopatří svědka, takže jsem přišel jako na zavanou a ženich si nemusel shánět svědka po ulicích. Nevěsta mi dala sovereign – na památku téhle události ho budu nosit na řetízku od hodinek.“

„Zdá se, že všechno vzalo jakýsi nečekaný obrat,“ řekl jsem. „A co bylo dál?“

„Uvědomil jsem si, že mé plány jsou vážně ohroženy. Manželé se zřejmě chystali neprodleně odjet, takže jsem musel jednat velmi energicky. Nakonec se však u dveří kostela rozešli, pan Norton se rozjel k Temple a paní ke svému domu. ‚V pět si vyjedu jako obvykle do parku,‘ řekla paní Irena manželovi a odjela. Nic víc jsem neslyšel. Rozjeli jsme se každý jinam a já si šel vyřídit vlastní záležitosti.“

„Ale jaké?“ zeptal jsem se.

„Sníst kus studeného hovězího a vypít sklenici piva,“ odpověděl Holmes a zazvonil na hospodyni. „Měl jsem tolik co dělat, že jsem ani nestačil pomyslet na jídlo, a večer mě zřejmě ještě čeká práce víc. Mimochodem, potřeboval bych vaši pomoc.“

„Nesmírně rád vám budu nápomocen.“

„A nebude vám vadit, když trochu překročíme zákon?“

„Jde-li o dobrou věc, pak ne.“

„Jde přímo o báječnou věc!“

„Pak jsem váš člověk.“

„Věděl jsem, že se na vás mohu spolehnout.“

„Ale co ode mne chcete?“

„Až paní Turnerová přinese podnos, všechno vám vysvětlím. A teď,“ řekl, když se hladově vrhl na prosté jídlo, které mu naše hospodyně připravila, „vám musím všechno vysvětlit při jídle, protože máme velmi naspěch. Je skoro pět hodin. Za dvě hodiny musíme být na scéně celé události. Slečna, či lépe řečeno, paní Irena se vrací z vyjížďky v sedm. A to už musíme být u Briony Lodge a čekat na ni.“

„Ale co potom?“

„To už nechte na mně. Všechno, co se tam má seběhnout, mám pod kontrolou. Od vás potřebuji jen jedno – abyste do ničeho nezasahoval, ať se děje, co se děje. Chápete?“

„Mám snad být neutrální?“

„Nesmíte dělat vůbec nic. Pravděpodobně dojde k menší nepříjemnosti. Vy se do ničeho nepleťte. Skončí to tím, že mě pustí do domu. Čtyři nebo pět minut nato se otevře okno obývacího pokoje. A vy se postavíte těsně k tomu otevřenému oknu.“

„Dobře.“

„Uvidíte na mě a budete mě sledovat.“

„Ano.“

„Až zvednu ruku, hodíte do pokoje něco, co vám dám, a současně začnete křičet, že hoří. Rozumíte mi dobře?“

„Naprosto.“

„Nejde o nic nebezpečného,“ pokračoval Holmes a vyndal z kapsy podlouhlou trubičku doutníkového tvaru. „Je to prach-obyčejný doutnák, uzavřený po obou stranách záklopkou, a sám se zapaluje. V tom je celý váš úkol. Až spustíte poprask, že hoří, přidá se k vám plno lidí. Pak zajdete za roh ulice a já se k vám za deset minut připojím. Rozumíte všemu?“

„Mám se zachovat neutrálně, postavit se k oknu, dívat se na vás, a až mi dáte znamení, hodit dovnitř tento předmět, pak spustit poprask, že hoří, a počkat na vás na rohu ulice.“

„Přesně tak.“

„Pak se na mne můžete naprosto spolehnout.“

„Výtečně. A teď je zřejmě už téměř načase, abych se připravil na svou další roli.“

Zmizel ve své ložnici a za chvíli se vrátil přestrojen za přítivého, leč trochu prostomyslného anglikánského kněze. Měl široký černý klobouk, plandavé kalhoty, bílou vázanku a laskavý úsměv a z celého jeho vzezření vyzářovalo tolik všetečné a zároveň dobrosrdečné zvědavosti, že by se mu vyrovnal jedině John Hare.² Nedalo se však říci, že by se Holmes jen převlékl. S každou novou rolí, kterou na sebe vzal, jako by se změnil i jeho výraz, chování, celá jeho duše. Divadlo skutečně přišlo o výtečného herce, stejně tak jako věda ztratila pronikavého myslitele, když se začal zabývat zločinem.

Z Baker Street jsme vyjeli ve čtvrt na sedm, a když jsme dorazili na Serpentine Avenue, zbývalo do sedmé ještě deset minut. Už se stmívalo, a jak jsme se tak procházeli sem a tam kolem Briony Lodge a čekali na příjezd paní domu, rozsvěceli právě zřízenci lampy. Dům vypadal přesně tak, jak jsem si jej ze stručného popisu Sherlocka Holmese představoval, ale okolí zdaleka nebylo tak klidné, jak jsem čekal. Naopak, na tak malou uličku v tiché čtvrti tu bylo až překvapivě rušno. Na rohu stála skupinka chatrně oblečených mužů, kteří kouřili a něčemu se smáli, brusič nůžek se svým kolem, dva strážníci, kteří žertovali s jakousi ošetřovatelkou,

² *sir John Hare (1844–1921), anglický divadelní herec; pozn. red.*

a několik elegantních mladíků, procházejících se sem a tam s doutníky v ústech.

„Víte, to manželství všechno usnadňuje,“ poznamenal Holmes, jak jsme tak chodili před domem. „Z fotografie se najednou stala dvojsečná zbraň. Paní Irena pravděpodobně stojí o to, aby ji spatřil pan Godfrey Norton, stejně tak málo, jako si přeje náš klient, aby fotografii viděla princezna. A teď jde o to – kde tu fotografii najít?“

„Ano, kde?“

„Je zcela nepravděpodobné, že by ji nosila u sebe. Na to je fotografie přece jen příliš velká. Moc velká, než aby se dala schovat v dámských šatech. Paní Irena dobře ví, že by ji král mohl dát přepadnout a prohledat. Dvakrát se o to už přece pokusil. Můžeme tedy předpokládat, že ji u sebe nenosí.“

„Ale kde by ji potom měla?“

„U svého bankéře nebo právního zástupce. Obě tyto možnosti přicházejí sice v úvahu, ale ani jedna se mi moc nezdá. Ženy jsou většinou tajnůstkářky a nerady se o svá tajemství s někým dělí. Proč by tu fotografii vůbec k někomu dávala? V bezpečí ji má jedině pod svou vlastní ochranou, protože nikdy neví, jakému nepřímému či politickému nátlaku může být její zástupce vystaven. A kromě toho, nezapomeňte, že se rozhodla, jak ji v několika dnech použije. Určitě ji má někde na dosah ruky. A jistě ve vlastním domě.“

„Ale vždyť se k ní už dvakrát vloupali.“

„Pchá! Nevěděli, kde hledat.“

„A vy to víte?“

„Já ji hledat nebudu.“

„Ale jak se k ní tedy dostanete?“

„Přimějí paní Irenu, aby mi ji ukázala.“

„To ona určitě odmítne.“

„Nebude mi to moci odmítnout. Ale už slyším rachot kol. Přijíždí její kočár. Teď udělejte to, na čem jsme se dohodli.“

Ještě to ani nedořekl, a za rohem ulice už zazářila boční světla povozu. Byl to elegantní nevelký landaur a zamířil přímo ke vchodu Briony Lodge. Jak zastavoval, vrhl se k němu jeden z tuláků, kteří se potloukali na rohu. Zřejmě doufal, že si vyslouží měďák, a chtěl už otvírat dveře, ale vtom ho odstrčil druhý tulák, který se sem rozběhl se stejným úmyslem. Rázem se strhla rvačka a ještě se přiostrčila, když se k jednomu z tuláků přidali dva strážníci a brusič se stejně vášnivě začal zastávat druhého. To už padla první rána a dáma, jež právě vystupovala z vozu, se octla uprostřed klubka rozohněných zápasníků, kteří se zuřivě mlátili pěsti i holemi. Holmes přiskočil k davu, aby dámu ochránil. Avšak ve chvíli, kdy už stál téměř u ní, vykřikl a padl se zakrváceným obličejem na zem. Jak se tak skácel, uprchli strážníci jedním směrem a tuláci druhým a lépe oblečení lidé, kteří až dosud rvačku jen nezúčastněně pozorovali, se shlukli kolem dámy a začali pomáhat raněnému. Irena Adlerová, jak jí budu pořád ještě říkat, vyběhla po schodech, ale nahoře se zastavila, až se její překrásná postava rýsovala ve světle dopadajícím sem z haly, a zeptala se: „Je ten ubohý pán vážně zraněn?“

„Je mrtev,“ křičelo několik lidí.

„Ne, ještě žije,“ zvolal kdosi. „Ale než se dostane do nemocnice, určitě zemře.“

„Ten měl ale kuráž,“ ozvala se jakási žena. „Nebýt jeho, přišla jste, paní, určitě o peněženku i o hodinky. Vždyť jich tu byla celá banda! Ale podívejte, on dýchá!“

„Přece tu nemůže ležet na ulici. Nemohli bychom ho zanést dovnitř, paní?“

„Ale ovšem. Odneste ho do mého obývacího pokoje. Je tam pohodlný divan. Tudy, prosím.“

Pomalou a vážně odnesli Holmese do Briony Lodge a uložili ho do hlavního pokoje, zatímco já stále ještě vše pozoroval ze svého místa pod oknem. Lampy v pokoji už svítily, ale žaluzie nebyly stažené, takže jsem jasně viděl Holmese, jak leží na divanu. Dodnes nevím, zda ho v té chvíli trýznily výčitky svědomí, jaké tu hraje divadlo, ale pamatuji se, že jsem se sám div nepropadl hanbou, když jsem viděl tu překrásnou ženu, proti níž jsme se spikli, s jakým půvabem a laskavostí pečuje o raněného. Byl bych se však dopustil na Holmesovi nejčernější zrady, kdybych teď nesplnil úkol, který mi světil. Obrnil jsem se tedy proti všem citům a vytáhl zpod pláště doutnák. Vždyť jí tím nijak neublížíme, pomyslel jsem si. Spíš jí zabráníme, aby ublížila někomu jinému.

Holmes se posadil na divanu a viděl jsem, jak sebou najednou trhl, jako by lapal po dechu. Služebná rychle přiskočila k oknu a dokořán je otevřela. Vzápětí jsem zahlédl, jak přítel

zvedá ruku; hodil jsem na jeho znamení dovnitř doutnák a vykřikl: „Hoří!“ Můj výkřik ještě ani nedozněl a celý zástup shromážděných diváků, dobře i chudě oblečených, pánů, podkoní i služek, se přidal v strašlivém jeku: „Hoří!“ Pokojem se valil hustý dým a proudil ven otevřeným oknem. Zahlédl jsem, jak se k domu rozběhlo několik postav, a vzápětí jsem zaslechl zevnitř Holmesa, jak uklidňuje ostatní, že je to všechno jen planý poplach. Proklouzl jsem povykujícím zástupem a dostal se až za roh ulice, kde se do mne k mé velké úlevě za deset minut zavěsil Holmes a odváděl mě od toho zmatku. Kráčel rychle a mlčky, dokud jsme po chvíli nezabočili za roh do jedné z tichých uliček, které vedou na Edgware Road.

„Udělal jste to výborně, milý Watsoně,“ poznamenal. „Lepší to ani být nemohlo. Všechno se povedlo.“

„Máte tedy tu fotografii!“

„Vím, kde je.“

„Ale jak jste to zjistil?“

„Sama mi k ní ukázala cestu, přesně, jak jsem předvídal.“

„Pořád ještě nic nechápu.“

„Nechci z toho dělat záhadu,“ řekl se smíchem. „Bylo to úplně jednoduché. Jistě jste pochopil, že ti lidé v ulici pracovali pro nás. Najal jsem si je na ten večer.“

„To jsem uhodl.“

„Když vypukla vřava, měl jsem už připraveno v dlani trochu tekuté červené barvy. Vrhel jsem se ke kočáru, upadl, chytil se za obličej a rázem ze mne byl chudák k politování. Je to starý trik.“

„I to jsem pochopil.“

„Pak mě zanesli dovnitř. Skutečně jí nezbyvalo než mě pustit do domu. Co mohla jiného dělat? A zrovna do obývacího pokoje, kde jsem ji podezíral, že má tu fotografii. Buď tam, anebo v ložnici, a to jsem chtěl za každou cenu vědět najisto. Položili mě na divan a já předstíral, že se dusím, takže museli otevřít okno a vám se naskytna příležitost.“

„Ale co vám to bylo platné?“

„To bylo přece nejdůležitější. Když si žena myslí, že v domě hoří, vrhne se z náhlého popudu k něčemu, čeho si nejvíc cení. Je to impuls nadevše silnější a kolikrát jsem ho už využil. Pomohl mi v případě darlingtonského skandálu a také v té záhadě na arnsworthském zámku. Vdaná žena popadne do náruče dítě, svobodná se rozběhne ke skříňce s klenoty. Bylo mi jasné, že dáma, kterou jsme dnes navštívili, nemá v domě nic cennějšího než věc, po níž pátráme. A věděl jsem, že se rozběhne přímo k ní. Ten poprask s ohněm byl proveden obdivuhodně. Tolik kouře a křiku by otřásl i ocelovými nervy. Reagovala báječně. Fotografie je ve skříňce za posuvnou destičkou těsně nad šňůrou pravého zvonku. Přiskočila k ní jak laňka, a dokonce jsem zahlédl i obrázek, když ho napůl povytáhla. Vtom jsem vykřikl, že jde jen o planý poplach, ona fotografii zase zastrčila, pohlédla na doutnák a vyběhla z pokoje tak rychle, jak jsem to u ní ještě neviděl. Vstal jsem a nějak se vymluvil a rychle jsem hleděl zmizet z domu. Byl bych si fotografii nejraději vzal hned, ale do pokoje přišel její vozk a bedlivě mě

pozoroval, takže jsem usoudil, že bude moudřejší vyčkat. Sebe-
bemenší ukvapenost by všechno jenom pokazila.“

„A co teď?“ zeptal jsem se.

„Náš úkol je prakticky splněn. Zítra zajdu do Briony Lodge
s králem, a budete-li chtít, pojdte s námi také. Budeme jistě
vedeni do pokoje, abychom posečkali, než dáma přijde, ale je
víc než pravděpodobné, že než se dostaví, nenajde už nás, ani
fotografii. Pro Jeho Veličenstvo bude snad zadostiučiněním,
vyzvedne-li si obraz vlastnoručně.“

„A kdy tam chcete jít?“

„V osm ráno. Paní Irena určitě nebude ještě vzhůru, takže
nám nechá volné pole. A kromě toho si musíme pospíšet, ne-
boť je dost možné, že se tím sňatkem její život i zvyky zcela
změní. Musím neprodleně zatelegrafovat králi.“

Došli jsme na Baker Street a můj přítel se zastavil u dve-
ří. Hledal po kapsách klíč, když na něj najednou kdosi z ko-
lemjdoucích zavolal: „Dobrou noc, pane Sherlocku Holmesi.“

Na chodníku bylo v té chvíli několik lidí, ale nám obě-
ma se zdálo, že ho pozdravil štíhlý mládenec, který zahalen
do pláště spěšně přešel kolem.

„Ten hlas mi připadal nějak povědomý,“ řekl Holmes a za-
myšleně se zadíval do spoře osvětlené ulice. „U všech ďasů, to
bych rád věděl, kdo to jen mohl být.“

III.

Té noci jsem přespal v Baker Street a právě jsme snídali to-
pinky a kávu, když do pokoje vtrhl český král.

„Opravdu jste ji získal?!“ zvolal, popadl Sherlocka Holmese
za obě ramena a dychtivě se mu zahleděl do tváře.

„Ještě ne.“

„Ale máte naději?“

„Naději mám.“

„Tak pojďte. Nemohu se už dočkat, až vyjedeme.“

„Musíme si zavolat drožku.“

„Čeká tu na mě kočár.“

„Tím se všechno zjednodušuje.“

Sešli jsme ze schodů a znova se rozjeli k Briony Lodge.

„Irena Adlerová se vdala,“ poznamenal Holmes.

„Vdala? A kdy?“

„Včera.“

„Ale koho si vzala?“

„Jednoho londýnského advokáta, jmenuje se Norton.“

„Ale vždyť ho přece nemůže milovat?“

„Pevně doufám, že ho miluje.“

„Proč vám na tom tak záleží?“

„Protože by to Vašemu Veličenstvu ušetřilo v budoucnu mnoho nepřijemností. Miluje-li ta dáma svého manžela, pak již nemiluje Vaše Veličenstvo. A nemiluje-li Vaše Veličenstvo, nemá důvodu, proč by zasahovala do vašich plánů.“

„To je pravda. A přece – no, co se dá dělat! Škoda že není mého postavení. Jaká by z ní byla královna!“ Upadl do zamyšleného mlčení, které nepřerušil celou cestu, dokud jsme nedojeli na Serpentine Avenue.

Dveře Briony Lodge byly otevřené a na schodech stála po starší žena. Ironicky nás pozorovala, jak vystupujeme z kočáru.

„Jeden z vás bude asi pan Holmes?“ zeptala se.

„Já jsem pan Holmes,“ odpověděl můj přítel a tázavě, poněkud užasle se na ni zadíval.

„Tak přece! Má paní říkala, že se tu pravděpodobně stavíte. Odjela dnes se svým manželem ranním vlakem v 5.15 z Charing Cross směrem na kontinent.“

„Cože?“ Sherlock Holmes vrávoravě ustoupil a zděšením a překvapením zbělel jako křída. „Chcete říci, že odjela z Anglie?“

„Ano, a už se nikdy nevrátí.“

„A co dokumenty?“ zeptal se chraptivě král. „Všechno je ztraceno.“

„Uvidíme,“ řekl Holmes, protáhl se kolem služebně a vrhl se do salonu. Král běžel za ním a já také. Nábytek byl rozstrkán bez ladu a skladu po celém pokoji, ve skříňkách všechno zpřeházeno a zásuvky vytaženy, jako kdyby je dáma ještě těsně před odjezdem prohledávala. Holmes přiskočil ke šňůře od zvonku, prudce odsunul destičku, sáhl dovnitř a vytáhl fotografii s dopisem. Na fotografii však byla jen Irena Adlerová a dopis byl adresován *Váženému panu Sherlocku Holmesovi. K vyzvednutí zde.* Přítel roztrhl obálku a všichni tři jsme se společně dali do čtení. Dopis byl datován k půlnoci předešlého dne a zněl takto:

Můj milý pane Sherlocku Holmesi,

skutečně se Vám to povedlo výtečně. Dočista jste mne oklamal. Až do chvíle, kdy vypukl poprask, že hoří, jsem neměla nejmenší podezření. Když jsem si však potom uvědomila, jak jsem se před Vámi prozradila, znovu jsem se nad vším zamyslela. Přátelé mne před Vámi varovali již před několika měsíci. Upozorňovali mne, že pověří-li král někoho touto záležitostí, budete to určitě vy. A obstarali mi i Vaši adresu. Přes to všechno jste se ode mne dověděl, co jste se dovědět chtěl. I když jsem po-

jala podezření, nedokázala jsem si skutečně myslet nic špatného o tak milém a laskavém starém knězi. Ale víte přece, že jsem se také učila herectví. Mužské převlečení mi není ničím novým. Často užívám svobody, kterou mi umožňuje. Poslala jsem proto svého vozku Johna, aby mi na Vás dohlédl, vyběhla nahoru, převlékla jsem se do oblečení, kterému říkám „vycházkové“, a právě když jste odcházel, jsem sešla dolů.

Sledovala jsem Vás až k Vaším dveřím a přesvědčila jsem se, že se o mne vskutku zajímá osobnost tak proslulá, jako je Sherlock Holmes. Pak jsem Vám trochu neprozřetelně popřála dobré noci a zamířila do Temple, abych se poradila s manželem.

Oba jsme usoudili, že jsem-li pronásledována odpůrcem tak mocným, bude nejlepším řešením útěk, takže až zítra přijdete, najdete hnízdečko prázdné. Pokud jde o fotografii, Váš klient si nemusí dělat starosti. Miluji lepšího muže, než je on, a tento muž miluje mne. Král nechť jedná bez obav, že by se dočkal úskoků od ženy, které tak krutě ublížil. Fotografie si nechávám jen pro svou vlastní ochranu jako zbraň, aby mne ubránila před případnými kroky, které by proti mně mnil podniknout.

Jemu pak nechávám obraz, který si možná rád uschová, a s Vámi se, milý pane Sherlocku Holmesi, co nejsrději loučím.

Vaše Irena Nortonová, nikoliv Adlerová

„Bože, to je ale žena, to je žena!“ zvolal český král, když jsme všichni tři dočetli její litanii. „Neříkal jsem vám, jaká je rychlá a rozhodná? Nebyla by z ní úžasná královna? Škoda jen, že není mé úrovně.“

„Pokud jsem dotyčnou dámu viděl, je skutečně docela jiné úrovně než Vaše Veličenstvo,“ řekl Holmes chladně. „Lituji jen, že jsem záležitost Vašeho Veličenstva nedovedl k úspěšnějšímu závěru.“

„Ale naopak, můj milý pane,“ zvolal král. „Úspěšnější už ani být nemůže. Víím, že Irena Adlerová své slovo nikdy neporuší. Fotografie je teď v bezpečí, jako kdyby ležela na mořském dně.“

„Těší mě, že je Vaše Veličenstvo toho názoru.“

„Jsem vám nesmírně zavázán. Řekněte mi, prosím, jak bych se vám mohl odvděčit. Třeba tímto prstenem –“ stáhl z prstu smaragdový prsten zpracovaný do tvaru hada a držel jej před Holmesem na dlani.

„Vaše Veličenstvo vlastní něco, čeho bych si cenil ještě více,“ řekl Holmes.

„Jenom to, prosím, vyslovte.“

„Tuto fotografii.“

Král se na něj užasle zadíval.

„Ireninu fotografii!“ zvolal. „Jen si ji vezměte, když o ni stojíte.“

„Děkuji Vašemu Veličenstvu. Teď však už nemohu v celé záležitosti nic podniknout. Mám tu čest popřát vám dobrého jitra.“ Sherlock Holmes se uklonil a otočil se, aniž si povšiml ruky, kterou mu král podával, a spolu se mnou zamířil ke svému domu.

Tak se tedy stalo, že českému království již nehrozil nesmírný skandál, a tak se také ženskému důvtipu podařilo překazit nejpromyšlenější záměry Sherlocka Holmese. Bývaly doby, kdy se můj přítel často smál ženské chytrosti, ale v poslední době jsem ho již neslyšel, že by si ženy dobíral. A zmíní-li se někdy o Ireně Adlerové či o její fotografii, pak ji nepojmenuje jinak než oním čestným titulem žena všech žen.

PES BASKERVILLSKÝ

I. SHERLOCK HOLMES

Sherlock Holmes, který obyčejně ráno pozdě vstával – kromě těch nikoli řídkých příležitostí, kdy probděl celou noc, seděl právě u stolu, na němž se snídávalo. Já jsem stál na koberci před krbem a vzal jsem do ruky hůl, kterou u nás večer před tím zanechal jakýsi návštěvník. Byla to pěkná hůl ze silného dřeva, s držadlem ve tvaru koule. Těsně pod hlavicí hole byl stříbrný kroužek, asi palec široký. Na kroužku bylo vyryto *Jakubu Mortimerovi M. R. P. P. věnováno od přátel z N. C. C.*, a pak i datum 1884. Hůl byla podobná těm, které nosívali starosvětští domácí lékaři – důstojná, pevná a vzbuzovala pocit bezpečnosti.

„Nuže, Watsoně, co si s tím chcete počít?“

Holmes seděl zády obrácen ke mně a já mu nedal ničím najevo, čím se zabývám.

„Jak jste věděl, co dělám? Zdá se mi, že máte oči vzadu na hlavě.“

„Mám před očima dobře hlazenou stříbrnou kávovou konvici,“ odtušil můj přítel a pokračoval:

„Ale řekněte mi, Watsone, co chcete dělat s holí našeho hosta? Když jsme ho nešťastnou náhodou nezastihli, a tudíž nemáme tušení, co od nás chce, je tato upomínka, kterou zde náhodou zanechal, pro nás důležitá. Řekněte mi, jak si asi podle hole toho muže představujete?“

„Myslím,“ řekl jsem já a sledoval jsem, pokud jsem mohl, metodu svého přítele, „že doktor Mortimer je starší lékař, hojně vyhledávaný a velmi vážený, jinak by mu ti, kteří ho znají, nevěnovali tuto hůl na důkaz svého uznání.“

„Dobře!“ pravil Holmes. „Výborně!“

„Myslím také, že je to se vši pravděpodobností lékař venkovský, který vykonává velikou část svých návštěv pěšky.“

„Proč si to myslíte?“

„Protože tato hůl, ačkoli původně velmi hezká, je příliš opotřebovaná, než aby ji mohl nosit městský lékař. Silný, železný hrot je značně opotřebovan, je tedy zjevné, že prodělal hodně náročných pochodů.“

„Dokonale věc zkoumáte,“ pravil Holmes.

„A potom, je tady nápis: *Věnováno od přátel z N. C. C.* Myslím spíš, že šlo o nějakou loveckou společnost, o nějaký místní hon, jehož účastníkům doktor poskytl snad lékařskou pomoc a kteří mu na oplátku věnovali nějaký dárek.“

„Skutečně, Watsone, překonáváte sám sebe,“ pravil Holmes, odstrčil židli a zapálil si cigaretu. „Jsem nucen říci, že ve všech pracích, v nichž jste tak laskavě vyprávěl o mých skromných výkonech, jste velice podceňoval své vlastní schopnosti. Je možné, že sám nejste světlem, ale umíte jiné ke světlu přivádět. Jsou lidé, kteří nemají sami génia, ale dovedou ho vzněcovat. Doznávám, milý příteli, že jsem vám za velmi mnohé vděčen.“

Můj přítel se tak pochvalně nikdy nevyjádřil, přiznávám, že mi jeho slova způsobila velké potěšení, neboť jsem býval často nemile dotčen lhostejností, kterou jevil k mému obdivu a k mým pokusům, v nichž jsem se snažil seznámit veřejnost s jeho metodami.

Byl jsem hrdý, že jsem si osvojil jeho systém do té míry, že jsem si zjednal jeho pochvalu.

Teď vzal hůl z mé ruky a několik minut ji prohlížel.

Poté se zřejmým výrazem svého zájmu odložil cigaretu, přistoupil s holí k oknu a jal se ji prohlížet zvětšovacím sklem.

„Zajímavá, ačkoli velmi prostá věc,“ řekl, když zase usedl ve svém zamilovaném koutku. „Skutečně, hůl nám poskytuje jednu nebo dvě stopy. Je podkladem pro několik závěrů.“

„Uniklo mi snad něco?“ tázal jsem se s jistým vzrušením své samolibosti. „Myslím, že jsem nic důležitého nepřehlédl.“

„Bojím se, milý Watsone, že většina vašich závěrů byla mylná. Řekl-li jsem, že jste mne leckdy povzbuzoval, míní jsem tím, abych byl upřímný, že přezkoumáváním vašich

omyľů jsem tu a tam býval uveden na pravou cestu. Ovšem docela nepravdu jste neměl. Onen muž jistě je venkovský lékař. A namnoze chodívá pěšky.“

„Měl jsem tedy pravdu?“

„Až potud ano.“

„To ale bylo taky vše.“

„Ne, ne, můj milý Watsone, nikoli vše. Soudil bych kupříkladu, že hůl byla doktorovi věnována spíš nemocnicí než loveckým spolkem a že když písmena C. C. jsou položena za označení nemocnice, slova *Nemocnice Charing-Cross* z nápisu N. C. C. vyplývají samo sebou.“

„Snad máte pravdu. Je to rozhodně pravděpodobné. A přijmeme-li to za vážnou domněnku, je to dobrý základ, abychom si utvořili náležitou představu o našem neznámém návštěvníkovi.“

„Dobrá! Dejme tomu, že N. C. C. znamená Nemocnici Charing-Cross. Co z toho lze vyvodit dál?“

„Neuhodnete to sám? Znáte přece moje metody. Použijte je!“

„Mohl bych učinit jen ten prostý závěr, že onen muž vykonával lékařskou praxi ve městě dřív, než se odebral na venkov.“

„Myslím, že se můžeme odvážit poněkud dál než k tomuto závěru. Dívejte se na věc z tohoto stanoviska. Při jaké příležitosti je nejpravděpodobnější, že k takovému věnování došlo? Kdy mu jeho přátelé chtěli podat tento důkaz své přízně? Prostě v tom okamžiku, kdy doktor Mortimer opustil nemoc-

niční službu, aby se zařídil sám pro sebe. Víme, že hůl byla darována. Soudíme, že lékař zaměnil nemocnici za venkovskou praxi. Jdeme tedy ve svých domněnkách příliš daleko, řekneme-li, že dar byl věnován při příležitosti této záměny?“

„To by ovšem bylo pravděpodobné.“

„Nuže, pak přiznáte, že onen lékař nenáležel k nemocničnímu personálu, neboť takové místo dostává pouze muž s dobře zavedenou londýnskou praxí, a takový by se opravdu nechtěl uchýlit na venkov. Čím byl tedy doktor Mortimer? Byl-li v nemocnici, ale ne v jejím vlastním štábu, mohl být jen výpomocným ranhojičem nebo asistentem, o málo víc než starý student. A opustil nemocnici před pěti lety – datum je vyryto na holi. A tak se váš vážený domácí lékař středního věku rozplývá jako bublina, můj milý Watsone, a vynořuje se před námi mladý muž do třiceti let, milý, bez ctižádosti, roztržitý, a vlastník zhýčkaného psa, o němž mohu pouze říci, že je větší než jezevčík a menší než hlídací pes.“

Nedůvěřivě jsem se zasmál, kdežto Sherlock Holmes se ve svém křesle naklonil zpět a odfukoval malé kotoučky dýmu ke stropu.

„Pokud se týče vašeho posledního tvrzení, nemám, co bych proti němu uvedl,“ řekl jsem, „ostatně není těžké zjistit několik podrobností o věku toho muže a jeho odborné kariéře.“

Vyndal jsem z přihrádky, kde jsem měl umístěny předměty z lékařského oboru, lékařský adresář, a vyhledal jsem jméno. Bylo tam několik Mortimerů, ale jen jediný, jenž mohl být na-

ším návštěvníkem. Četl jsem nahlas řádky, které byly věnovány jemu:

„Mortimer Jakub M. R. C., promován 1882 v Grimpenu na Dartskému močálu, hrabství Devon. V letech 1882–1884 asistentem v Nemocnici Charing-Cross. Dostal Jacksonovu cenu za srovnávací patologii a pojednání *Je choroba obrozením?* Dopisující člen *Švédské patologické společnosti*. Autor *Několika myšlenek o atavismu* (v časopise Lancet 1882) a *Jsme na postupu?* (v časopise Journal of Psychology, březen 1883). Obvodní lékař pro farství Grimpen, Pharley a High Barow.“

„Takže ani zmínka o nějaké lovecké společnosti, Watsone,“ řekl Holmes s potutelným úsměvem. „Je to ale jistě lékař venkovský, jak jste velmi bystře usoudil. Myslím však, že i moje úsudky jsou ospravedlnitelné. Pokud se přívlastků týče, řekl jsem, pamatují-li si dobře, že jde o milého roztržitého muže bez ctižádosti. Mám zkušenost, že právě jen milý muž přijímá dary a jen muž bez ctižádosti opouští londýnskou kariéru kvůli venkovu; a mohl to být jen muž roztržitý, který u nás zanechal hůl a ne navštívenku, když u nás hodinu čekal.“

„A co pes?“

„Pes nosil hůl za svým pánem. Hůl byla těžká, proto ji pes držel pevně uprostřed, kde jsou ostatně stopy zubů zcela jasné. Psí čelist, jak ukazuje vzdálenost mezi otisky zubů, je myslím příliš široká na jezevčíka, a ne dost široká na hlídacího psa. Snad to byl, ano... *byl* to křepelák s kudrnatou srstí!“

Holmes vstal a přecházel po místnosti. Teď stanul ve výklenku okna.

Z jeho hlasu znělo takové přesvědčení, až jsem k němu překvapeně vzhlédl.

„Ale... Jak tohle můžete tvrdit tak jistě?“

„Z toho prostého důvodu, že toho psa vidím na schůdcích před naším domem. Nehýbejte se odtud, Watsone. Je to váš kolega z oboru a vaše přítomnost mi může být prospěšná. Teď přichází dramatický okamžik osudu, Watsone – teď, kdy slyšíte kroky na schodech, kroky, jež přicházejí do našeho života, a my nevíme, přinášejí-li dobro, nebo zlo. Co si asi přeje doktor Jakub Mortimer, muž vědy, od Sherlocka Holmese, specialisty zločinu? Dále!“

Vzhled našeho návštěvníka byl pro mě překvapením, protože jsem očekával, že se přede mnou zjeví typ venkovského lékaře. Byl to však muž vysoké a štíhlé postavy, s dlouhým zobákovitě zahnutým nosem, vyčnívajícím mezi bystrými šedými očima, jež byly blízko sebe a blýskaly se za zlatými brýlemi.

Doktor Mortimer byl oblečený přiměřeně svému stavu, jeho oblek ale už byl poněkud obnošený; Kabát měl místy odřený a kalhoty dole trochu roztřepené. I když byl doktor Mortimer mladý, měl už shrbená záda a chodil s hlavou poněkud dopředu nachýlenou – tvářil se ale poměrně přívětivě.

Když lékař vstoupil dovnitř, jeho zrak utkvěl na holi, kterou držel Holmes v ruce. Doktor Mortimer k němu rychle přistoupil – s výkřikem radosti.

„Jsem velice potěšen,“ řekl, „nebyl jsem si jistý, jestli jsem ji nechal tady, nebo v paroplavební kanceláři. Nechtěl bych tuhle hůl ztratit za nic na světě.“

„Je to dárek, jak vidím,“ pravil Holmes.

„Ano, pane!“

„Dárek Nemocnice Charing-Cross?“

„Ano, od tamních přátel u příležitosti mé svatby.“

„Ale, ale, to je mrzuté,“ zvolal Holmes a zavrtěl hlavou.

Oči doktora Mortimera zasvítily za brýlemi údivem.

„Proč by to mělo být mrzuté?“

„No, jen proto, že tím jsou naše úsudky a závěry poněkud rozrušeny. Říkal jste u příležitosti vaší svatby?“

„Ano, pane! Oženil jsem se, a opustil jsem tudíž nemocnici, a tím také všechny naděje na úspěšnou praxi. Bylo však už třeba zařídit si vlastní domácnost.“

„Ale! Naše domněnky nebyly tedy tak zcela nesprávné. A nyní, doktore Jakube Mortimere...“

„Nikoli doktor, pane, pouhý praktický lékař.“

„Ale zřejmě velmi prozíravý muž.“

„Teprve pouhý učeň vědy, pane Holmesi, jen nepatrný sběratel lastur na březích velkého neznámého oceánu. Soudím, že je to pan Sherlock Holmes, na něž se obracím, a nikoli –“

„Ne, toto je můj přítel, doktor Watson.“

„Těší mě, že se s vámi setkávám, pane. Zaslých jsem vaše jméno ve spojení se jménem vašeho přítele. Velice mě zajímáte, pane Holmesi,“ pokračoval pak lékař. „Nečekal jsem, že u vás

shledám lebku tak dolichocefalskou¹ a tak výrazně vysoké čelo. Sádrový odlitek vaší lebky, milý pane, dokud nelze dostat sám originál, by byl ozdobou každého antropologického muzea. Nechci být nezdvořilý, ale přiznávám se, že mám na vaši lebku velký záľusk.“

Sherlock Holmes našemu podivnému návštěvníkovi pokynul, aby se posadil.

„Jste nadšencem ve svém oboru, pane, jak vidím, jako já ve svém,“ pravil. „Já pak podle vašeho ukazováčku pozoruji, že si sám balíte cigarety. Neostýchejte se tedy jednu si zapálit.“

Muž skutečně vyndal z kapsy tabák a papír a stočil tabák do papírku s neobyčejnou obratností.

Měl dlouhé, chvějící se prsty, tak čilé a neklidné jako tykadla hmyzu.

Holmes mlčel, ale jeho pronikavé pohledy, ač míjivé, mi prozrazovaly zájem, který o našeho hosta má.

„Soudím, pane,“ řekl nakonec, „že to nebyl pouze úmysl prohlédnout si mou lebku, který mi dopřál té cti, že jste nás tady včera i dnes navštívil.“

„Ne, pane! Ačkoli jsem rád, že jsem měl zároveň příležitost vidět i tu lebku. Přišel jsem k vám, pane Holmesi, protože uznávám, že já sám jsem muž nepraktický, a protože jsem byl postaven před nejvážnější a nejneobyčejnější problém. Uznávám pak také, že jste ve svém oboru druhý nejlepší znalec Evropy –“

¹ *Dolichocefalos, člověk s dlouhou lebkou*

„Skutečně, pane? Smím se zeptat, kdo má tu čest být první?“
otázal se Holmes poněkud pichlavě.

„Na muže přesně vědecky myslícího musí práce monsieurera Bertillona jistě působit zvláštním kouzlem.“

„Neučinil byste tudíž lépe, kdybyste se obrátil o radu na něho samotného?“

„Mluvil jsem, pane, o přísně vědeckém základu. Ale je všeobecně známo, že co do praktického řešení záležitostí tohoto druhu jste nejlepší ve svém oboru. Doufám, pane, že jsem snad bezděčně –“

„To vskutku není tak důležité,“ pravil Holmes. „Myslím však, doktore Mortimere, že by bylo dobré, kdybyste mi bez dalších oklik laskavě jasně řekl, jakého rázu je problém, k jehož řešení se dožadujete mé pomoci.“

II. KLETBA RODU BASKERVILLŮ

„**M**ám v kapse rukopis,“ řekl doktor Jakub Mortimer.

„Všiml jsem si toho, když jste vstoupil do místnosti,“ odvětil Holmes. „Je to starý rukopis. Z počátku osmnáctého století, pokud nejde o padělek.“

„Jak to můžete tvrdit, pane?“

„Nechal jste po dobu, kdy jste mluvil, na palec nebo dva rukopis vyčnívat z kapsy, takže jsem ho mohl zkoumat. Musel by to být ubohý znalec, který by nemohl uvést datum některého dokumentu aspoň na desetiletí přesně. Snad jste četl mou monografii o tomto tématu. Kladu váš rukopis do roku 1730.“

„Přesné datum je 1742.“

Doktor Mortimer vytáhl rukopis z kapsy.

„Tyto rodinné listiny mi byly svěřeny do úschovy sirem Charlesem Baskervillem, jehož náhlá, tragická smrt

asi před třemi měsíci způsobila takové vzrušení v hrabství Devon. Musím dodat, že jsem byl osobním přítelem Charlese Baskervilla a jeho lékařský rádce. Byl to muž rozvážný, bystrý, praktický, a prost vší fantastičnosti, jako jsem já. Přesto bral tento dokument velmi vážně a jeho duše byla připravena na přesně takový konec, jaký ho potom skutečně zastihl.“

Holmes sáhl po rukopisu a rozložil si ho na kolenou.

„Povšimněte si, Watsoně, jak je zde střídavě použito dlouze psané a krátce psané S. Je to jedna z několika známek, jež mi dovolily určit datum rukopisu.“

Podíval jsem se přes jeho rameno na zežloutlý papír a na pobledlé písmo.

V čele byl nadpis *Zámek Baskerville* a pod ním velikými číslicemi letopočet 1742.

„Zdá se to být nějaký příběh.“

„Ano. Vypravuje se tu pověst, jež se traduje v rodu Baskervillů.“

„Rozuměl jsem vám správně, že byste se se mnou rád poradil o modernější a praktičtější věci?“

„Ano – o nejmodernější! A v záležitosti nejpraktičtější a naléhavé, která musí být rozhodnuta do dvaceti čtyř hodin. Avšak rukopis je krátký a velmi úzce souvisí s touto záležitostí. Jestli dovolíte, přečtu vám ho.“

Holmes se opřel o lenoch křesla, sepal ruce na klíně a převřel oči s výrazem rezignace.

Doktor Mortimer obrátil rukopis ke světlu a četl pronikavým a poněkud sykavým hlasem tuto prapodivnou, starobylou historii:

„O původu psa rodu Baskervillů mnoho se tvrdívalo mnohými, jelikož já však pocházím v přímé linii od Hugy Baskervilla a jelikož slyšel jsem historii tu od svého otce, který ji znal rovněž od otce svého, chci ji sepsati, věře pevně, že se přihodila právě tak, jak zde jest vypsána. A přál bych si, abyste i vy, synové moji, věřili, že táž Spravedlnost, kteráž trestá hřích, může ho i milostivě prominouti, a že žádná kletba není tak těžká, aby nemohla býti odčiněna modlitbou a kajícíností.

Učte se tudíž z vyprávění tohoto, nikoli se děsiti následků minulosti, nýbrž raději býti bdělými v budoucnosti, aby ony kleté vášně, jimiž rodina naše trpěla tak těžce, nebyly opět rozpoutány k veliké naší zkáze.

Vězte tedy, že v době naší Velké Revoluce (historii její, jak ji podal učený lord Clarendon, doporučuji co nejdůtklivěji vaší pozornosti) bylo toto panské sídlo Baskervillů obýváno Hugem téhož jména, i nemůže

býti zapřeno, že to byl velmi zdivočilý, prostopášný a bezbožný muž. To však v pravdě byli by mu sousedé jeho prominuli, neboť světci nerodili se nikdy v tomto kraji. Avšak Hugo byl oddán i chtíčům a ukrutnostem, jež učinily jméno jeho pověstným na celém Západě. I přihodilo se, že tento Hugo vzplanul láskou (ač-li vášeň tak temná může býti nazvána jménem tak světlým) – vzplanul láskou k dceři statkáře, jenž měl pozemky na hranici panství Baskervillů. Avšak mladá dívka, jež byla ctnostná a dobré pověsti, vyhýbala se mu vždycky, neboť jeho zlopověstné jméno ji děsilo. Ale přihodilo se, že v den svatého Michala tento Hugo ještě s pěti neb šesti zlotřilými a prostopášnými druhy svými vplížil se na dvorec a unesl dívku, neboť její otec a její bratři nebyli doma, jak Hugo dobře věděl.

Když přivedli dívku do zámku a uvěznil ji v hořejší síni, zasedli Hugo a jeho přátelé dole k dlouhým hodům, jak bývalo jejich zvykem. Ubohé dívce nahoře točila se as hlava, když slyšela zpěv, lomoz a strašlivé křetby, jež ozývaly se k ní zdola, neboť říkalo se, že slova, jakáž pronášel Hugo Baskerville, když byl vínem opojen, musila mu zjednati zatracení.

Na konec dívka v zoufalství a v strachu svém učinila, před čím by se byl děsil snad i nejstatečnější a nejohravnější muž, neboť, chytajíc se za úponky břečťanu, kterýž pokrýval (a pokrývá dosud) jižní stěnu zámku, spustila se zpod střechy až dolů a prchala domů přes močál; tři míle byly mezi zámkem a domkem jejího otce.

I přihodilo se, že krátce nato Hugo opustil své hosty, by donesl krmě a nápoje – a snad chystal ještě něco horšího – zajaté dívce, i našel klíč prázdnou, ptáček uletěl. Tu zdálo se, jako by muž byl býval náhle ďáblem posedlým, neboť seběhnuv po schodech jídelny vyskočil na velký stůl, odkopáváje láhve a talíře, i křičel hlasitě celé společnosti, že ještě též noci chce vydati tělo i duši zlým mocem, kdyžtě jen zmocní se znovu dívky té. A zatímco hodovníci strnule stáli tu vůči zuřivosti muže, jeden z nich, horší snad ještě neb opilejší než ostatní, zvolal, že by na ni měli poštvati psy. Načež Hugo vyběhl z domu, křiče na sluhy, by osedlali jeho klisnu a aby vypustili smečku psů. I podav psům dívčí šáteček, kynul jim ven a již vyřítil se s nimi za dívého pokřiku přes močál do měsíční noci.

Po nějakou dobu hodovníci stáli strnulí, nejsouce s to pochopiti, co stalo se v takovém kvapu. Avšak pozvolna si jejich zakalená mysl počala uvědomovati povahu činu, jakýž má býti spáchán v bažinách. I nastalo nyní pravé vzbouření, někteří volali po svých bambitkách, jiní po svých koních a jiní po dalších lahvích vína. Pozvolna se však trochu rozmyslu vrátilo do jejich zmatených hlav a všichni, počtem třináct, vsedli na koně a vyjeli ven za pronásledovateli.

Měsíc zářil jasně nad nimi, i jeli tryskem cestou, kterou musila se dáti dívka, chtěla-li dosáhnout svého domova.

Urazili již míli nebo dvě, když minuli jednoho z ovčáků, kterýž pásává za noci ovce na bažinách, i volali naň, zdaž viděl smečku poštvaných psů. A muž ten, jak historie praví, byl strachem tak ohromen, že nemohl skřem ani mluvit, ale konečně pravil přece, že viděl skutečně dívku nešťastnou, a psy v patách jejích.

„Avšak viděl jsem více než to,“ dodal, „neboť Hugo Baskerville pádil kol mne na svém černém oři, a za ním hnal se tiše takový pes pekelného zjevu, že nedej Bůh, abych já ho měl někdy ve svých patách.“

Opilé panstvo zakřelo na ovčáka a pádilo dále. Brzy však mráz proběhl jim po zádech, neboť zaslechli zvuk, jako by cosi se hnalo přes močál, a již hnala se tryskem černá křisna kol nich, pokryta bílou pěnou, uzda její vláčela se po zemi a sedlo její bylo prázdné. Hodovníci se nyní srazili k sobě, neboť je zachvátil veliký strach, jeli však dále ještě močálem, ačkoli každý z nich, kdyby byl býval sám, byl by býval rád konečně otočil. Jedouce tak pomaloučku, ocitli se až u psů.

Psi tito, ačkoli známi svojí odvážností a dobré rasy, schoulili se kňučíce při vchodu do hluboké úžlabiny, ano, někteří odplížili se stranou a jiní se zježenou srstí a očima vyděšenýma zírali do úzké rokle, před nimi se rozvírající.

Hodovníci stanuli a strážlivější nyní většina jich nechtěla dále jeti – pouze tři nejsmělejší z nich, nebo snad nejopilejší pustili se dále do úžlabiny. Tato se nyní otevírala v široký prostor, v němž stály dva z oněch kamenů, jež tam podnes jest viděti, a kteréž byly tam postaveny zapomenutým nějakým kmenem v dávnověku. Měsíc svítil jasně na prostor ten a tam ve středu spočívala nešťastná dívka na místě, kdež byla klesla, usmrce-

na hrůzou i únavou. Avšak nebyl to pohled na její tělo ani pohled na tělo Huga Baskervilla, jež leželo poblíž ní, nebyl to tento pohled, jenž zježil vlasy na hlavě oněch ďáblu propadlých zlotřilců, nýbrž cosi velikého, což tkvělo nad Hugem a rozdíralo jeho hrdlo – velká černá to bestie tvaru psího, avšak větší nežli kterýkoli pes, ježž byly kdy oči smrtelníků spatřily. A když spatřili příšeru tu drásati hrdlo Huga Baskervilla, již k nim také pes obrátil své svítící oči a zkrvácené tesáky; tři jezdci vzkřik-
li děsem o ten drahý život a ujížděli úprkem za stálých výkřiků zděšení nazpět přes močál. Jeden z nich, praví se, zemřel téže noci, zemřel z toho, co byl viděl, a druzí dva byli muži zlomenými po celý svůj život.

Taková jest, synové moji, historie o prvním zjevení se psa, o němž se praví, že od té doby byl tak krutou mukou pro rod náš. Sepsal jsem tu historii, protože to, co jest jasně známo, působí méně hrůzy než to, co se pouze napovídá a tuší. Nemůže ovšem býti popřeno, že mnozí z naší rodiny zemřeli nešťastnou smrtí, smrtí náhlou, krvavou a tajuplnou. Leč oddejme se v neskonalou dobrotu Boží prozřetelnosti, kteráž nechce zajisté trestati nevinného i v třetím neb čtvrtém pokolení, jak

se hrozí v Písmě Svatém. Této Prozřetelnosti, synové moji, doporučuji vás tímto, a radím vám, abyste obezřele míjeli temný močál v těch hodinách, kdy moci zlé provozují svůj rej.

(Toto vypsáno jest Hugem Baskervillem synům Rodgerovi a Janovi s příkazem, aby nic o tom neříkali sestře své Alžbětě.)“

Když doktor Mortimer dočetl tuto podivnou historii, zvedl brýle na čelo a napjatě pohlédl na Sherlocka Holmese.

Homes zívá a odhodil nedopalek cigarety do ohně.

„Ano?“ řekl.

„Nemyslíte, že je ten příběh zajímavý?“

„Snad – pro sběratele báchorek.“

Doktor Mortimer vytáhl z kapsy složené noviny.

„Dobře, pane Holmesi, předložím vám něco novějšího. Tohle je číslo *Devon Country Chronicle* ze čtrnáctého června tohoto roku. Je to krátké líčení příběhů, které se udály při smrti sira Charlese Baskervilla, k níž došlo několik dní před tím.“

Můj přítel se naklonil mírně vpřed a v jeho výrazu jsem zpozoroval záblesk zájmu.

Náš host spustil brýle opět na oči a jal se číst:

„S politováním oznamujeme, že zemřel sir Charles Baskerville, jehož jméno bylo uváděno jakožto jméno pravděpodobného liberálního kandidáta za střední kraj Devonského hrabství při příštích volbách. Ačkoli sir Charles sídlil na zámku Baskerville teprve poměrně krátkou dobu, svou přívětivostí a neobyčejnou šlechtností si získal náklonnost a úctu všech, kdo jej znali. V našich dnech u takzvaných Nouveaux Riches člověk pookřeje, setká-li se s potomkem starousedlého, zlými časy stíženého rodu - s potomkem, který si dovedl získat jmění vlastním úsilím a vrátit se s ním, aby znovu vzkřísil bývalý lesk své rodiny.

Sir Charles, jak je dobře známo, vydělal veliké peníze spekulacemi v jižní Africe. Moudřejší než ti, kteří čekali, až se štěstí obrátí proti nim, se se ziskem vrátil do Anglie.

Je to teprve dva roky, co se usídlil na zámku Baskerville. A všeobecně se hovoří o tom, jak značného rozsahu by za něho nabyly přestavby a opravy, jež byly teď přerušeny jeho smrtí. Ačkoli byl bezdětný, bylo jeho přáním, opětně veřejně vysloveným, aby celý kraj po dobu jeho života užíval výhod z jeho velkého jmění;

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.